

УДК 007 : 304 : 070 (477) (09)

ГРУНТОВНЕ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ВИДАННЯ З ІСТОРІЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

ШМІГЕЛЬ Міхал¹, доктор філософії, професор,
ORCID – <https://orcid.org/0000-0003-2255-3135>;

ЯРОВА Алла^{2,3}, кандидат філологічних наук, доцент,
ORCID – <https://orcid.org/0000-0003-3590-0490>.

¹ Університет Матея Бела (Банська Бистриця, Словацька Республіка)

² Сумський державний університет, Суми, Україна.

³ Кореспондентний автор Ярова А., e-mail: a.yarova@journ.sumdu.edu.ua.

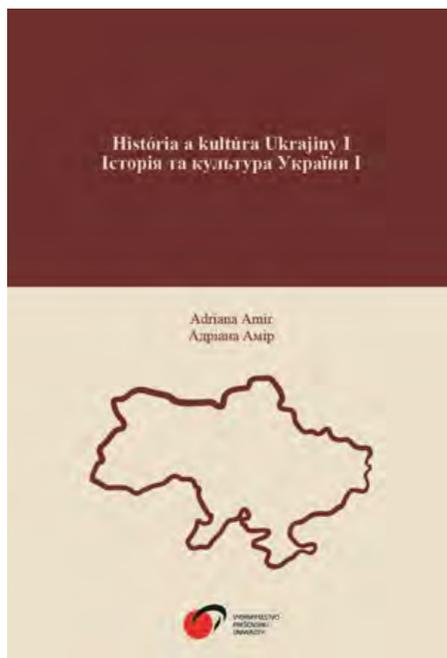
Стаття надійшла до редакції 16.01.2026. Прийнято до друку 28.02.2026. Опубліковано 10.03.2026 р.

Цитування: Шмігель, М., Ярова, А. (2026). Грунтовне навчально-методичне видання з історії культури України. Образ, 1 (50), 170–171.

Підручник «Історія та культура України I» [1; 2] є ґрунтовним навчально-методичним виданням, створеним у відповідь на модерні виклики гуманітарної освіти. Він поєднує академічну точність, міждисциплінарність та інноваційні педагогічні стратегії, спрямовані на формування у студентів достовірних сучасних знань і критичного мислення, а також робить свій внесок у подолання наслідків колонізаційної політики щодо українського народу, його історії та культури.

Актуальність підручника зумовлена як освітніми, так і суспільними чинниками. Ідеться про те, що у європейському просторі зростає потреба в достовірних, неідеологізованих джерелах знань про Україну. У цьому контексті поява рецензованої праці є надзвичайно своєчасною. Доктор Адріана Амір ставить за мету сформуванню в студентів системне бачення історико-культурного процесу України в широкому контексті, подолати фальсифікації, нав'язані колоніальною історіографією, і успішно досягає цих цілей.

Видання побудоване за логікою послідовного розвитку історико-культурних процесів: від прадавніх археологічних культур і античних колоній до Русі, Галицько-Волинського князівства, Козаччини, втрати автономії у XVIII ст. Матеріал викладено у стислій тезовій формі, що не спрощує зміст, а дозволяє виокремити, увиразнити найважливіші факти з української історії та культури. Таке представлення матеріалу буде корисне студентам під час повторення вивченого, оскільки узагальнюватиме лекційний матеріал, і водночас слугуватиме для них опорою в опануванні курсу зі становлення та розвитку української культури. Слід наголосити й на тому, що кожен розділ доповнюють завдання для семінарів, питання для дискусій, а також подано традиційні й мультимедійні джерела.

© Authors, 2026

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

На окрему увагу заслуговують розділи, присвячені мітам та імперським стереотипам довкола української історії та культури, що є новаторським підходом у навчальній літературі. Зокрема, у кожному розділі міститься рубрика «10 найпоширеніших мітів», що, крім основного призначення – сформуванню достовірних знань про предмет вивчення, є ще й вправою з медіаграмотності. Так студенти навчатимуться розрізняти факти, судження і маніпуляції, а це уміння, без якого неможливе адекватне сприйняття історії в епоху гібридних війн і дезінформації. Така методика не лише осучаснює традиційний формат навчання, а й формує у студентів критичну компетентність, необхідну для життя й діяльності в сучасному світі.

Цей підхід демонструє глибоке розуміння інформаційного контексту сучасності: студенти мають не лише знати історію, культуру, а й уміти протидіяти їхньому спотворенню, наприклад, у медіа. Це робить підручник особливо цінним у межах освітніх програм, що зорієнтовані на формування демократичних громадянських компетентностей.

Підсумовуючи, відзначимо, що підручник демонструє сучасний погляд на історію української культури як процес самовизначення народу, який протистояв численним спробам асиміляції. Доктор Адріана Амір у своїй праці деконструє історичні міти, наприклад, про «варварську периферію Європи» чи «російське походження Руси». Це формуватиме у студентів навички критичного аналізу джерел, розпізнавання маніпуляцій і виявлення ідеологічних нашарувань у наукових текстах. Отож підручник є не лише навчальним, а й суспільно значущим проектом, який долучається до ширшого процесу деколонізації гуманітарних знань. Авторка наголошує, що українську культуру слід розглядати не як частину імперської, а як окрему європейську культуру з власною траєкторією розвитку.

Текст вирізняється високою мовною культурою, науковою точністю та гармонійним поєднанням наукового й публіцистичного стилів.

Підготовлений посібник PhDr. Адріани Амір, PhD «Історія та культура України I» відповідає академічним і педагогічним стандартам університетського підручника. Найважливіше додамо, що доцільно продовжити розпочатий деколонізаційний дискурс, висвітливши періоди української історії і культури XIX–XXI століть, зокрема, радянські практики русифікації, розвиток української культури опору, пострадянські процеси переосмислення спадщини. Варто також включити розділ, присвячений ролі медіа та цифрової культури у збереженні національної пам'яті, а також підрозділ про українську культурну дипломатію у сучасній Європі.

1. Адріана Амір. *Історія та культура України I*. Пряшів: Вид-во Пряшівського університету, 2025. 128 с.

2. Adriana Amir. *História a kultúra Ukrajiny I*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, 2025. 128 с.

A THOROUGH EDUCATIONAL AND METHODOLOGICAL PUBLICATION ON THE CULTURAL HISTORY OF UKRAINE

ŠMIGEE Michal¹, PhD., Professor,

ORCID – <https://orcid.org/0000-0003-2255-3135>;

YAROVA Alla^{2,3}, PhD (Philology), Associate Professor,

ORCID – <https://orcid.org/0000-0003-3590-0490>.

¹ Matej Bel University (Banská Bystrica, Slovakia)

² Sumy State University, Sumy, Ukraine.

³ Corresponding author Yarova A., e-mail: a.yarova@journ.sumdu.edu.ua.

Received: 16 January 2026. Accepted: 28 February 2026. Published: 10 March 2026

Citation: Šmigee, M., Yarova, A. (2026). A thorough educational and methodological publication on the cultural history of Ukraine. *Obraz*, 1 (50), 170–171.